

Anım Günü - ehtiram borcu

27 sentyabr 2020-ci il səhər saatlarında Ermənistan silahlı qüvvələrinin genişmiqyaslı təxribat törədərək cəbhəboyu zonada yerləşən Azərbaycan ordusunun mövqelərini və yaşayış məntəqələrini iriçaplı silahlar, minaatanlar və müxtəlif çaplı artilleriya qurğularından intensiv atəşə tutması nəticəsində Ermənistan ordusunun döyüş aktivliyinin qarşısını almaq, mülki əhalinin təhlükəsizliyini təmin etmək məqsədilə Azərbaycan ordusunun komandanlığı tərəfindən qoşunların bütün cəbhəboyu sürətli əks-hücum əməliyyatına başlaması barədə qərar verilməmişdir. Həmin tarixdən artıq dörd il keçir və cənab Prezident bu tarixin Vətən müharibəsində qəhrəmancasına döyüşmüş, Azərbaycan Bayrağını işğaldan azad edilən torpaqlarımızda dalğalandırılmış, ölkəmizin ərazi bütövlüyü yolunda canlarını fəda etmiş əsgər və zabitlərimizə, bütün şəhidlərimizə dərin ehtiram əlaməti olaraq Anım Günü kimi qeyd olunması ilə bağlı Sərəncam imzalamışdır.

27 sentyabr tarixi xalqımızın yaddaşından, o cümlədən də hərbi tariximizdən heç bir zaman silinməyəcək. Çünki məhz həmin gün 32 ildən bəri davam edən Ermənistan-Azərbaycan münafişəsinin həllində yeni mərhələnin başlanğıcı oldu. İşğalçılıq və təcavüzkarlıq siyasətini davam etdirən, terrorçuluğu dövlət siyasətinə çevirən Ermənistanın quldur silahlı birləşmələri növbəti dəfə atəşkəs rejimini pozdu, qanlı əməllərini, sülhə, təhlükəsizliyə təhdid olan niyyətlərini yenidən gerçəkləşdirməyə cəhd etdi. Təbii ki, bu ilk cəhd deyildi. Çünki ermənilərin xalqımıza qarşı düşmənçilik siyasəti 200 ildən artıq bir dövrdür ki, davam edir.

Yusif BAĞIRZADƏ,
politoloq.

Məskunlaşdıqları ilk gündən Azərbaycan toponimlərini dəyişməklə, münbit əraziləri ələ keçirmək, yaşayış məntəqələrindən azərbaycanlıları sıxışdırmaq onlar üçün bir amala çevrilmişdi. Azərbaycan xalqı ermənilərin çar Rusiyasının dəstəyi ilə 1905-1907, daha sonra 1918-1920-ci illər ərzində xalqımıza qarşı qəddarlıqla həyata keçirdikləri amansız qətlərini, 1948-1953-cü illərdə Ermənistanın öz tarixi dədə-baba torpaqlarından 150 min azərbaycanlının deportasiya olunmasını, Sovet Rusiyasının birbaşa dəstəyi ilə 1988-ci ildə daha 300 min azərbaycanlı öz doğma yurdundan qovulmasını və onminlərlə günahsız insanı qətlə yetirərək Azərbaycanın 20 faiz ərazisini işğal etməsini heç bir zaman unutmayacaq. Onu da qeyd etmək lazımdır ki, ermənilərin tarixi ərazilərimizdə həyata keçirdikləri soyqırımı siyasətinə ilk dəfə ümummilli lider Heydər Əliyev tərəfindən siyasi-hüquqi qiymət verilmişdir. Ulu öndərin 1998-ci ildə imzaladığı Fərmanla 31 mart tarixi azərbaycanlıların Soyqırımı Günü elan edilmişdir.

Azərbaycan xalqının həm də haqlı olaraq keçən 30 il ərzində davam edən beynəlxalq riyakar siyasətini də unutmayacağı şübhəsizdir. Çünki "Dağlıq Qarabağ" münafişəsinin nizamlanması üçün 24 mart 1992-ci ildə təsis olunmuş ATƏT-in Minsk qrupu fəaliyyətinin 29 ili ərzində məsələnin həllinə yox, dondurulmasına çalışmış və bununla da illər ərzində aparılan danışıqlar, beynəlxalq qətnamələr kağız üzərində qalmışdır. BMT isə bu müddət ərzində işğalçı Ermənistanı təzyiqlə göstərməkdə acizlik nümayiş etdirmiş, tərəfləri sülhə çağıran bəyanatlarla kifayətlənmişdir. BMT Təhlükəsizlik Şurasının Ermənistan silahlı qüvvələrinin işğal olunmuş Azərbaycan ərazilərindən dərhal çıxarılmasını tələb edən 4 qətnaməsi 27 il icra olunmamışdır. Məqsəd isə yuxarıda da qeyd etdiyim kimi, status-kvonu qoruyub saxlamaq və son anda Azərbaycanı işğal faktı ilə barışmağa məcbur etməkdən ibarət olmuşdur.

2016-cı il Aprel, 2020-ci il Tovuz döyüşləri sübut etdi ki, Azərbaycan heç bir halda bu işğalla barışmayacaq. Prezident İlham Əliyevin "Dağlıq Qarabağ məsələsi bizim milli məsələmizdir. Dağlıq Qarabağ məsələsinin həlli bizim tarixi vəzifəmizdir. Mən dəfələrlə demişəm, bu gün də demək istəyirəm, biz bu məsələni elə həll etməliyik ki, Azərbaycan xalqı bundan razı olsun. Biz bunu elə həll etməliyik ki, tarixi ədalət bərpa edilsin. Biz bunu elə etməliyik ki, Azərbaycanın ərazi bütövlüyü bərpa olunsun" fikirləri də bu işğalla heç vaxt barışmayacağıımızın həm Ermənistanı, həm də beynəlxalq birliyə çatdırılmasına xidmət edirdi.

Lakin Ermənistan nə Lələtəpə və Tovuz döyüşlərindən, nə də cənab Prezidentin bəyanatlarından nəticə çıxara bildi. Əksinə, Azərbaycana qarşı təxribatçı bəyanatlar verməyə davam etdi. 2020-ci il 27 sentyabr tarixində Ermənistan tərəfindən növbəti hərbi təxribat baş verdi. Azərbaycanın yaşayış məntəqələri və döyüş mövqelərini şiddətli artilleriya atəşinə tutulması nəticəsində hərbi qulluqçular ilə yanaşı, Azərbaycanın 11 dinc sakini, o cümlədən 2 uşaq həlak oldu. Düşmənin hərbi təxribatını dəf etmək və təcavüzünə son qoymaq məqsədilə Silahlı Qüvvələrin Ali Baş Komandanı İlham Əliyev dərhal bütün cəbhəboyu əks-hücumu keçmək əmri vermişdir. Beləliklə də Azərbaycan Ordusu Müzəffər Ali Baş Komandanın rəhbərliyi ilə ölkənin ərazi bütövlüyünü, tarixi ədaləti, beynəlxalq hüququ bərpa etmək üçün döyüşə başlamışdır.

Məhz həmin gün, yəni 27 sentyabr 2020-ci il tarixdə həm Ermənistan, həm də onlara havadarlıq edən beynəlxalq güclər qarşılarında inkişaf və tərəqqi

yolunda inamla addımlayan, nəyin bahasına olursa-olsun öz torpaqlarını düşmənlə tapdağından azad etməyə qərarlı olan güclü bir Azərbaycan gördülər. Həm də anladılar ki, bu dəfə onları arxalarında dayanan beynəlxalq güclər belə xilas edə bilməyəcək.

32 ildir səbir edən, dözümlü göstərən xalq, dövlət, Ordu səfərbər və tək yumruq oldu, Qarabağ münafişəsinin həllində hərbi variantına keçildi. Bununla da 27 sentyabr həm də Vətən müharibəsinin başladığı gün kimi tarixə düşdü.

44 günlük Vətən müharibəsində milli

həmrəyliyini, peşəkar rəhbərliyini, effektiv hərbi strategiyanın və ordumuzun gücü düşməni kapitulyasiya aktına imza atmağa məcbur etdi. Qəhrəman hərbiçilərimizin şücaəti, rəşadəti hesabına, şəhidlərimizin qanı-canı bahasına bütün dünya Azərbaycanın şanlı qələbəsinin şahidi oldu. Müxtəlif dairələrdən olan müntəzəm təzyiqlər və təhdidlərə rəğmən Azərbaycan öz haqq savaşında zəfər çaldı. Bu zəfər sayəsində "Ermənistanın güclü ordusu var", "erməni xalqı döyüşkən xalqdır", "Azərbaycan xalqı döyüşə bilmir" kimi miflərə birdəfəlik son qoyuldu.

Vətən müharibəsi Azərbaycan Ordusunun hərbi tarixində yeni döyüş taktikalarının müəllifi olduğunu da ortaya qoydu. Məhz bunun nəticəsidir ki, bəzi aparıcı Qərb mətbu orqanlarında, habelə ABŞ-ın Milli Müharibə Kollecinin (National War College) və Seton Hall Universitetinin Diplomatiya və Beynəlxalq Münasibətlər Məktəbinin analitik nəşrlərində Azərbaycan Ordusunun hərbi taktikası öyrənilərkən belə qənaətə gəlinib ki, bizim qarşımızda, hətta dünyanın aparıcı ölkəsi olsaydı belə onun da heç bir şansı olmayacaqdı. Azərbaycan Ordusu istənilən vəzifəni icra etməyə qadirdir. İkinci Qarabağ müharibəsi zamanı istifadə olunan döyüş taktikası dünya hərbi tarixində yenilik hesab olunur və müvafiq ali hərbi məktəblərin dərslərinə salınaraq öyrənilir. ABŞ Hərbi Akademiyası və Pentaqonun rəsmilərinin açıqlamalarında Azərbaycan Ordusunun hərbi əməliyyatlarının öyrənilməsi zərurətini dəfələrlə qeyd etdiyinə şahidi olmuşuq. Heç şübhəsiz ki, ordumuzun bu şəkildə güclü olması hərbi quruculuq işinin Prezident İlham Əliyevin dövlət siyasətinin strateji prioritetlərindən olması ilə bağlıdır. Prezident İlham Əliyevin "Düşməni bilməlidir ki, biz istənilən anda məsələni hərbi yolu ilə həll edə bilərik. Ordunun güclənməsi, ordunun maddi-texniki bazasının möhkəmlənməsi, müasir silahların alınması - bütün bunlar buna görədir", - sözləri də cənab Prezidentin ordunun möhkəmləndirilməsi işinə verdiyi önəmin göstəricisidir.

Müharibədə Azərbaycanın qələbəsinə şərtləndirən ən mühüm amillərdən biri də birlik, iradə və əzmkarlıq oldu. Belə ki, Azərbaycan Respublikasının suverenliyi və ərazi bütövlüyü uğrunda gedən mübarizədə qəhrəmanlıq göstərən əsgər və zabitlərimizlə yanaşı, arxa cəbhədə çalışan mülki şəxslər və bütövlükdə xalqımız əzm və iradə, bir yumruq kimi birlik və həmrəylik nümayiş etdirdilər. Xalq öz Prezidentinə ehtiram və sonsuz etibar etdiyini Vətən müharibəsinin gedişində dəfələrlə sübut etdi. Həmrəylik və vahid yumruq halında birləşmək hər bir Azərbaycan vətəndaşı üçün bir amala çevrildi.

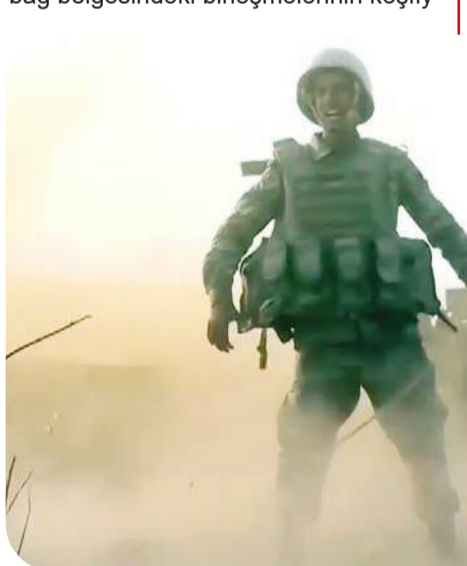
Azərbaycan ictimaiyyəti ölkədə fəaliyyət göstərən erməni siyasi partiyaların Vətən naminə həmrəyliyinə şahidlik etdi. Vətən müharibəsi zamanı siyasi partiyaların Ali Baş Komandan İlham Əliyə-

və dəstək ifadə edən birgə bəyanat və müraciətlər imzalaması milli məsələlərdə ölkədə hər hansı fikir ayrılığının istisna olunduğunu göstərdi. Siyasi partiyalar tərəfindən ümumilikdə 8 birgə bəyanat və 2 müraciət imzalanmışdır. Burada "Ermənistanın Azərbaycana qarşı davam edən təcavüzü və dövlət sərhədinin Tovuz istiqamətində törətdiyi təxribatları ilə əlaqədar", "Ermənistan silahlı qüvvələrinin genişmiqyaslı təxribatına dair", "Fransa Senatında Dağlıq Qarabağdakı qondarma qurumun tanınması məsələsinə baxılması ilə bağlı", "Azərbaycan Respublikası ilə Türkiyə Respublikası arasında müttəfiqlik münasibətləri haqqında Şuşa Bəyannaməsi"nin imzalanması ilə əlaqədar" bəyanatlar, həmçinin "Dağlıq Qarabağ məsələsində Fransanın mövqeyinə dair" və müharibə dövründə 16 beynəlxalq təşkilata Azərbaycan ziyalıların və vətəndaş cəmiyyəti üzvlərinin, o cümlədən 50 siyasi partiyanın müraciətlərini xüsusi olaraq qeyd etmək lazımdır.

Təəssüf ki, ikinci Qarabağ savaşından sonrakı dövrdə də Ermənistan öz

davranışlarından dərs çıxarmadı. 10 noyabr 2020-ci ildə imzalanmış üçtərəfli Bəyanatın müddəalarına zidd olaraq Azərbaycanın Qarabağ bölgəsindəki Ermənistan silahlı qüvvələrinin birləşmələrinin mövcudluğunu davam etdirməsi regional sülh və sabitlik üçün ciddi təhlükə mənbəyi olaraq qalırdı. 2023-cü il sentyabrın 19-da Ermənistan silahlı qüvvələrinin Azərbaycanın Qarabağ bölgəsindəki birləşmələrinin kəşfiy-

yat-diversiya qrupları tərəfindən Əhmədbəyli-Füzuli-Şuşa avtomobil yolunda terror məqsədilə əvvəlcədən quraşdırılmış minanın partlaması nəticəsində Azərbaycan Avtomobil Yolları Dövlət Agentliyinə məxsus nəqliyyat vasitəsi sıradan çıxdı və mülki şəxslər həlak oldu. Həmin gün Daxili İşlər Nazirliyinin Daxili Qoşunlarının hərbi qulluqçularını daşıyan nəqliyyat vasitəsinin də Ermənistan silahlı qüvvələrinin kəşfiyyat-diversiya qrupları tərəfindən quraşdırılmış minaya düşməsi nəticəsində hərbi qulluqçularımız həlak oldu və yaralandı. Məhz elə bu səbəbdən də lokal xarakterli antiterror tədbirləri qaçılmaz oldu.

Qarabağın erməni sakinlərinin nümayəndələrinin Rusiya sülhməramlı kontingenti vasitəsilə müraciətini nəzərə alaraq 2023-cü il sentyabrın 20-də müvafiq şərtlər altında lokal xarakterli antiterror tədbirlərinin dayandırılması barədə razılıq əldə olundu. Azərbaycanın Qarabağ bölgəsində yerləşən Ermənistan silahlı qüvvələrinin birləşmələrinin Azərbaycan ərazilərini tərk etməsi, qeyri-qanuni erməni silahlı dəstələrinin buraxılması, eyni zamanda paralel şəkildə bütün silah-sursat və ağır texnikanın təhvil verilməsi Azərbaycanın növbəti qələbəsinin təntənəsidir. Müzəffər Ali Baş Komandan, Azərbaycan əsgəri və Azərbaycan xalqı bir daha sübut etdi ki, şəhidlərimizin qanı nahaq yere tökülmedi.

Nəticə etibarilə 44 günlük müharibədə Ordumuzun qəhrəmanlığı, Ali Baş Komandanın qətiyyəti ermənilərin və havadarlarının bölgədəki siyasətinin iflası ilə nəticələndi. Bütün təzyiqlərə, təhdidlərə baxmayaraq, Ədalət bərpa olundu.